

Praha, 16.4.2020

Vážený pan ministr
Ing. Miroslav Toman, CSc.
ministr zemědělství

Věc: uplatňování nového Nařízení EU o ekologické produkci

Vážený pane ministře,

Po dlouhém revizním procesu, který byl náročný jak pro sektor, tak i pro instituce a členské státy EU, vyšlo v červnu 2018 nové Nařízení (EU) č. 2018/848 o ekologické produkci. Od té chvíle se pracuje na druhotné legislativě s cílem přijmout ještě před začátkem účinnosti Nařízení (1.1. 2021) 15 až 18 prováděcích a delegovaných předpisů (v přenesené pravomoci).

Žádáme Vás, abyste důkladně zvážil možnost jednoletého odkladu začátku uplatňování nového Nařízení (EU) č. 2018/848. To by umožnilo biovýrobcům a kontrolnímu systému EZ soustředit se v r. 2020 na schopnost reagovat na krizi COVID-19 tak, aby poskytovali obyvatelům EU potraviny v dobré kvalitě a v dostatečném množství.

V článku 61 základního Nařízení (EU) č. 2018/848 postačí pouze jediný dodatek, který by změnil začátek platnosti z 1. ledna 2021 na 1. ledna 2022.

Směrnice o ekologické produkci je komplikovaná legislativní záležitost, neboť v jediném dokumentu pokrývá veškerý zemědělsko-potravinářský řetězec a jeho kontrolu a obchod. Zabývá se ekologickými pravidly v primární produkci (rostlinná a živočišná výroba, produkce hub, akvakultura a produkce řas), v produkci potravin i krmiv a jejich označování, pravidly pro systém kontroly EZ a pro mezinárodní obchod s bioprodukci. Směrnice je také provázaná téměř se všemi stávajícími nařízeními v zemědělsko-potravinářském sektoru, například se směrnicemi týkajícími se prostředků na ochranu rostlin nebo hnojiv, ale také potravinářských přídatných látek, ochucovadel, označování výrobků, úřední kontroly a mnoha jiných pravidel.

Ze všech těchto důvodů je vývoj druhotné legislativy náročnou výzvou. Podle plánů, které Komise představila před vypuknutím pandemie COVID-19, mělo být v listopadu a prosinci 2020 vydáno množství prováděcích předpisů a předpisů v přenesené pravomoci. I bez koronavirové krize by bylo velmi náročné začít uplatňovat zcela nové nařízení v řádu pouhých dnů od vydání posledních prováděcích a delegovaných předpisů.

Odklad by byl prospěšný z mnoha důvodů:

- **Kontrola a certifikace EZ:** hlavní kritické body se týkají systému kontroly EZ. Prováděcí a delegované předpisy ohledně kontroly a certifikace budou vydány na samém konci roku a kontrolní orgány budou muset měnit postupy a dokumenty, přeškolit personál a inspektory a žádat o nové akreditace. I v normálních podmínkách by takový přípravný proces byl jen stěží proveditelný. Když ještě vezmeme v úvahu, že většina fyzických kontrol musí být kvůli COVID-19 odložena až na konec roku, stává se přechod v podstatě neproveditelným.

Z pohledu čísel: V EU existuje asi 380 tisíc hospodářských subjektů s biocertifikátem. To znamená, že za 1 rok musí certifikační organizace provést minimálně 418 tisíc fyzických inspekci, protože nařízení o EZ vyžaduje nejméně 1 návštěvu ročně v každém podniku plus návštěvy navíc v nejméně 10% podniků. Skutečné počty návštěv jsou ještě vyšší, protože v podnicích se středním nebo vysokým rizikem mohou být /

bývají provedeny až 3, 4 nebo i víc návštěv ročně.

Kvůli krizi COVID-19 se nyní inspekce provádějí na dálku nebo se odkládají. To znamená, že v druhé polovině roku 2020 se uskuteční obrovské množství fyzických kontrol. Pro celý systém kontroly EZ budou tyto mimořádné kontrolní aktivity obzvlášť náročné, pokud bude zároveň třeba připravovat se na nové nařízení, v rámci kterého se očekávají významné změny právě v oblasti kontroly.

Navíc to zasahuje i (jednotlivé) členské země, jelikož mají zodpovědnost za transformaci vlastních národních systémů kontroly EZ a dozoru nad nimi.

- **Produkce a zpracování:** Veřejnost sleduje, jaké úsilí vyvíjejí všichni aktéři v řetězci zásobování potravinami – bio i konvenční – od zemědělců přes zpracovatele po prodejce, aby byli schopni dodávat občanům EU dostatek potravin. I kdyby změn v požadavcích na bioprodukt nebylo mnoho, stále budou některé z nich vyžadovat podstatné přizpůsobování výrobních procesů a specifických řetězců zásobování.

- **Mezinárodní obchod:** Významné změny zasáhnou také zemědělce ve třetích zemích a mezinárodní obchod. Budou ustanovena nová pravidla pro tzv. skupinovou certifikaci, která by měla dopad na miliony malých biovýrobců v rozvojových zemích, kteří produkují výrobky důležité pro evropský trh: kávu, čaj, kakao, banány a tropické ovoce, byliny a koření apod. Nikdo zatím neví, jak se bude vyvíjet pandemie v méně rozvinutých oblastech světa, ale neměli bychom dopustit jakoukoli potenciální zátěž navíc, která by plynula z aktualizace nařízení.

Ze všech těchto důvodů Vás žádáme, stejně tak jako naše celoevropská sektorová organizace IFOAM EU žádala instituce EU, abyste důkladně zvážil možnost odložení začátku platnosti nového Nařízení (EU) č. 2018/848 o ekologické produkci o jeden rok, a tím poskytly dostatek času na přípravu celému sektoru a také členským zemím. Neexistuje žádná naléhavá potřeba vyplňovat nějaké legální mezery, protože současné nařízení (EU) č. 834/2007 je nastaveno dobře.

S pozdravem

Mgr. Ing. Jiří Lehejček, Ph.D., v.r.
předseda České technologické platformy pro ekologické zemědělství
místopředseda IFOAM EU